

PAMÁTNÍK TEREZÍN

Výroční zpráva

2021

PAMÁTNÍK TEREZÍN

Výroční zpráva za rok 2021

Název zpracovatele: Památník Terežín
Sídlo organizace: Principova alej 304, 411 55 Terežín
IČO: 00177288
DIČ: CZ00177288
Telefon: 416 782 225
E-mail: pamatnik@pamatnik-terezin.cz
Webové stránky: www.pamatnik-terezin.cz
Datová schránka: w9qggpv
Způsob zřízení: Zřizovací listina vydaná Ministerstvem kultury České republiky
pod Sp. Zn.: MK-S 14 780/2013 ze dne 29. 11. 2013
Zřizovatel: Ministerstvo kultury České republiky

STRUČNÝ PŘEHLED HLAVNÍCH ČINNOSTÍ PAMÁTNÍKU TEREŽÍN

Památník Terežín shromažďuje sbírku hmotných dokladů k rasové a politické perzekuci v období okupace českých zemí nacistickým Německem se zvláštním zřetelem na dějiny policejní věznice pražského gestapa v Malé pevnosti Terežín, dějiny terežínského ghetta, dějiny koncentračního tábora v Litoměřicích a starší historii města Terežín a dále sbírku výtvarných děl. Sbírkou vytváří na základě vědeckého poznání a vlastní koncepce sbírkové činnosti.

- Spravuje historický knižní fond (sbírkový), odbornou knihovnu a sbírku písemností archivní povahy.
- Ke sbírkovým předmětům pořizuje odbornou dokumentaci písemnou a podle potřeby i dokumentaci obrazovou, případně zvukovou. Sbírkové předměty odborně zpracovává a vytěžuje z nich výzkumné poznatky.
- Provádí vědecký výzkum prostředí, z něhož sbírkové předměty pocházejí.
- Sbírkové předměty, odbornou dokumentaci k nim a poznatky získané jejich odborným zpracováním prezentuje zejména prostřednictvím stálých expozic a krátkodobých výstav, jakož i vlastní publikační, vzdělávací a přednáškovou činností v České republice i v zahraničí a dalšími kulturně výchovnými aktivitami určenými pro nejširší veřejnost.
- V zahraničí zajišťuje provoz stálých expozic České republiky zřízených ve Státním muzeu Auschwitz-Birkenau v Osvětimi (Polsko) a v Památníku Ravensbrück (Německo).
- Zapůjčuje sbírkové předměty do expozic a na výstavy pořádané jinými subjekty v České republice i v zahraničí nebo za účelem jejich vědeckého zkoumání nebo konzervování a restaurování.
- Vydává a veřejně šíří periodické i neperiodické publikace, audio a video nahrávky a další elektronické nosiče. Provádí jejich výměnu s domácími i zahraničními institucemi.
- Pořádá samostatně nebo ve spolupráci s jinými právníky nebo fyzickými osobami odborné konference, sympozia a semináře vztahující se k předmětu své činnosti.
- Trvale zajišťuje průvodcovské služby.
- Soustavně vyhodnocuje vývoj návštěvnosti a údaje o ní zveřejňuje.
- Pořádá kulturní a vzdělávací programy vyplývající z předmětu své činnosti a vystavuje zapůjčené předměty kulturní hodnoty.
- Vstupuje do profesních sdružení, včetně mezinárodních, za účelem koordinace odborné činnosti.
- Vydává osvědčení k vývozu předmětů kulturní hodnoty podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty.
- Zpracovává odborné posudky, rešerše a expertizy.

OBSAH

- 1. Úvodní slovo
- 2. Organizační struktura
- 3. Památník Terežín a jeho služby návštěvníkům
- 4. Statistika návštěvnosti
- 5. Přehled pořádaných akcí a výstav.
Propagačně organizační a ediční činnost
- 6. Vnější kontakty a spolupráce
- 7. Výzkumná činnost
- 8. Vzdělávací činnost
- 9. Dokumentace a sbírky
- 10. Hospodářská činnost, dary a příspěvky
- 11. Technická a stavební činnost
- 12. Výhled na rok 2022

© Památník Terežín
ISBN 978-80-88052-26-5

ÚVODNÍ SLOVO

Úkolem této výroční zprávy je poskytnout přehlednou informaci o aktivitách Památníku Terezín v uplynulém roce. Hned v úvodu bych chtěl zdůraznit, že pro naši organizaci byl tento rok snad nejobtížnějším od vzniku samostatné České republiky. Přinesl řadu problémů i komplikací v různých oblastech a postavil všechny naše zaměstnance do řady složitých a dosud nepoznaných situací. Jsem rád, že hned na počátku zprávy mohu konstatovat, že moji spolupracovníci se k těmto výzvám postavili zodpovědně a jejich obětavý přístup pomáhal i v těchto podmínkách udržovat naši organizaci v činnosti a nadále plnit alespoň v omezeném rozsahu úkoly, které vyplývají ze statutu Památníku Terezín. Bylo tomu tak přesto, že od prosince předcházejícího roku až do 12. května 2021 byl Památník Terezín pro návštěvníky uzavřen.

Některé akce, které jsme chtěli uspořádat v prvních měsících uplynulého roku, musely být z důvodu pandemie nemoci Covid-19 a platných hygienických opatření zrušeny, další pak odloženy na pozdější termín, nebo mohly být v řádném termínu uskutečněny jen prostřednictvím on-line přenosu a bez účasti původně zvaných hostů. Tak tomu bylo i při vzpomínkové akci *Pocťa Bedrníkovi*, kterou Památník Terezín, Ústav pro studium totalitních režimů a Plzeňská filharmonie společně 8. února uctily památku významného činitele odboje proti nacistickým okupantům Zdeňka Bořka-Dohalského.

Ze stejného důvodu se nemohla konat každoroční pietní akce *Jom ha-šoa ve ha-gvura* (Den šoa a hrdinství), původně plánovaná na 8. dubna. Namísto toho se zástupci Památníku Terezín on-line zúčastnili čtení jmen obětí nacistické genocidy Židů, pořádaného Institutem Terezínské iniciativy.

Po částečném uvolnění hygienických opatření se 29. srpna uskutečnila na Židovském hřbitově v Terezíně tryzna *Kever Avot* věnovaná památce obětí nacistické genocidy Židů z českých zemí.

Dne 5. září se po čtyřměsíčním odkladu způsobeném rovněž pandemií konala na Národním hřbitově v Terezíně ústřední vzpomínková akce k uctění obětí rasové a politické perzekuce v letech nacistické okupace. Tato tradiční *Terezínská tryzna*, konaná u příležitosti 76. výročí našeho osvobození od nacistické okupace, měla i v podmínkách přísných epidemiologických opatření velice důstojný průběh a zúčastnila se jí řada významných hostů. Hlavní projev přednesl předseda Ústavního soudu České republiky Pavel Rychetský, který účastníky setkání i ty, kteří pietní shromáždění sledovali v přímém přenosu prvního programu České televize, vyzval k lidskosti, empatii, humanismu a obraně demokratických hodnot před projevy extremismu a netolerance.

V měsíci září Památník Terezín rovněž připravil za podpory sdružení bývalých

vězňů terezínského ghetta, Terezínské iniciativy, slavnostní vyhlášení výsledků XXVII. ročníku literární a XXV. ročníku výtvarné soutěže Památníku Terezín – Memoriálu Hany Greenfieldové. Obě soutěže se v roce 2021 uskutečnily pod společným názvem *Když je třeba pomoci*. Stanovené téma umožňovalo volně se zamýšlet nad situací v době tyfové epidemie v Terezíně v roce 1945, ale i v současnosti, poznamenané zápasem lidí s pandemií nemoci Covid-19. Žáci a studenti tak mohli uctít památku těch, kteří bojovali o záchranu životů osvobozených vězňů v závěru druhé světové války, ale rovněž vyjádřit uznání těm, kteří se v naší současnosti rozhodli pomáhat potřebným, a zároveň se hlouběji zamýšlet nad hodnotovým žebříčkem lidského života.

Od října až do konce roku uspořádal Památník Terezín a společně s ním řada partnerských institucí a organizací četné vzpomínkové akce věnované připomínání 80. výročí zahájení deportací Židů z tehdejšího Protektorátu Čechy a Morava a vzniku terezínského ghetta. Z mnoha těchto akcí různého druhu bych chtěl uvést alespoň tři. První byla mezinárodní vědecká konference *Terezínské ghetto a policejní věznice Terezín v represivním systému okupační moci (1940–1945)*, která se uskutečnila na začátku listopadu. Po ní následovalo 4. listopadu setkání bývalých vězňů terezínského ghetta, jejich rodinných příslušníků a dalších hostů v kinosále budovy Muzea ghetta v Terezíně. Součástí programu tohoto shromáždění byla i inscenace proslulé dětské opery *Brundibár* v podání Dismanova rozhlasového dětského souboru. Konečně dne 24. listopadu se konal *Pochod živých*, který se uskutečnil přesně v den 80. výročí pochodu příslušníků prvního židovského transportu do terezínského ghetta. Před nádražím v Bohušovicích nad Ohří, kam transporty Židů přijížděly, se shromáždilo několik set účastníků všech věkových kategorií i řada vzácných hostů, včetně zástupců řady velvyslanectví. Pietní akt zahájily vzpomínkové projevy, z nichž největší pozornost vzbudila slova bývalé vězeňkyně ghetta dr. Michaely Vidlákové. Poté se účastníci vydali se zapálenými svíčkami na pochod po trase, kterou se ubírali členové prvního transportu do terezínského ghetta. Pochod byl ukončen položením svíček a květin k pamětní desce u bývalé vlečky v Terezíně a krátkým kulturním programem.

Navzdory mimořádným podmínkám, které jsem připomenul výše, pokračovala i výstavní činnost. Z výstav, které byly v Památníku Terezín instalovány, připomenu alespoň tři s výrazným mezinárodním přesahem. První byla výstava v České republice již po mnoho let známého amerického umělce Marka Podwala *Kadiš pro Dąbrowu Białostockou*. Autor v ní uctil památku židovských obyvatel malého města ve východním Polsku, kteří se stali částí obrovského množství obětí nacistického vraždění v této zemi v letech druhé světové války. Odtud pocházela i autorova matka, které se jen zázrakem podařilo Polsko opustit a emigrovat do USA. Další působivou výstavou byla obnovená a rozšířená verze dokumentární výstavy německé novinářky a reportérky Hannelore Brenner-Wonschick s názvem *Děvčata z pokoje 28*, věnovaná nedobrovolným obyvatelkám terezínského domova (heimu) pro dív-

ky v domě L 410. A jako třetí bych rád připomenul dokumentární výstavu realizovanou v rámci mezinárodního projektu MIGRAID a nazvanou *Migrace a humanitární pomoc v Evropě (1919–1949)*, která se zabývá osudy dětí v evropských válkách a násilnými přesuny a migrací v první polovině 20. století. Jedním z několika nejvýraznějších příkladů humanitárních krizí zachycených ve výstavě je i příběh vězňů terezínského ghetta, který pro ni zpracoval Památník Terezín.

Chtěl bych zmínit i některé investiční projekty, které Památník Terezín v uplynulém roce realizoval. V době již zmíněné uzávěry návštěvnického provozu se v prvních měsících roku podařilo provést některé rozsáhlejší úpravy, které by v podmínkách běžného návštěvnického provozu bylo obtížné uskutečnit. Tak bylo možno realizovat významnou část projektu revitalizace zeleně v areálech Památníku. V jejím průběhu bylo odstraněno mnoho přestárlých a esteticky nevhodných dřevin a na jejich místě vysázeno více než dvě stě stromů a keřů. Tento projekt je spolufinancován Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci operačního programu Životní prostředí. Celý projekt bude dokončen na konci roku 2023. Podařilo se rovněž dokončit rekonstrukci nově získané budovy v terezínské Dlouhé ulici. Tento náročný projekt byl financován z investičních prostředků Ministerstva kultury České republiky. Přeměna budovy na ubytovnu pro účastníky našich vzdělávacích programů umožní výrazně zvýšit kapacitu několikadenních vzdělávacích seminářů.

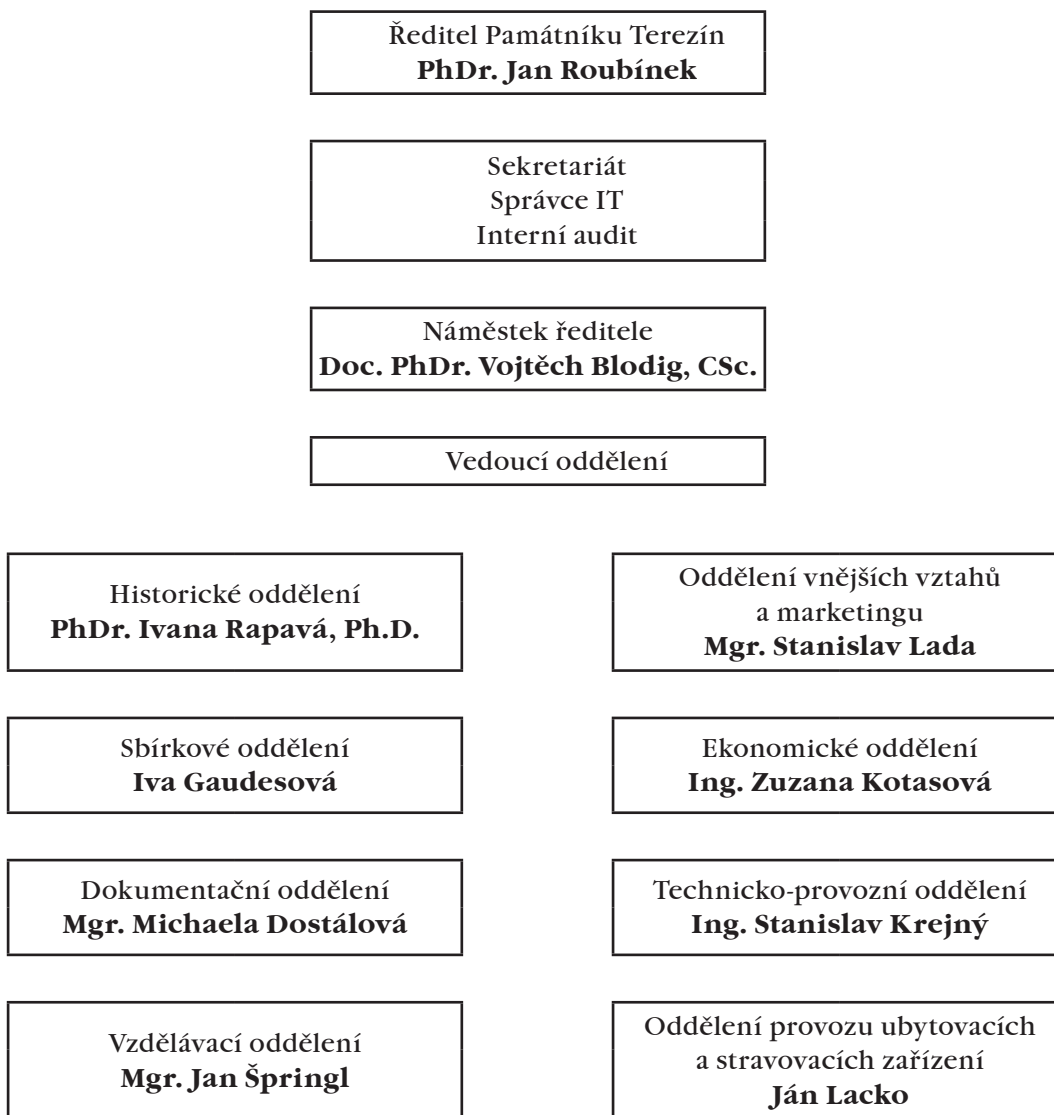
Na konci roku byla také vypsaná architektonická soutěž na budoucí nové expozice, které budou umístěny v budově Muzea ghetta po dokončení jeho rekonstrukce. Tyto expozice v budoucnu nahradí stávající stálou expozici, sloužící veřejnosti již více než dvacet let. Cílem projektu je vybudování expozic využívajících moderních výstavních metod, výrazových prostředků a audiovizuálních prvků. Záměrem tvůrců bude také vytvoření přívětivého prostředí pro návštěvníky s odpovídajícím záze-
mím.

Památník Terezín v uplynulém roce poctila svojí návštěvou řada významných osobností, mezi nimi i velvyslankyně Rakouska a velvyslanci Argentiny, Francie, Indie, Izraele a Turecka.

Pandemie přinesla vedle znesnadnění různých aktivit Památníku Terezín také snížení jeho návštěvnosti zhruba na čtvrtinu ve srovnání s dobou před jejím vypuknutím. To přineslo i hluboký pokles finančních příjmů, na nichž je naše organizace existenčně závislá. Rád bych chtěl proto na tomto místě zdůraznit, že této těžké situaci jsme mohli čelit díky soustavné finanční i morální podpoře našeho zřizovatele, Ministerstva kultury České republiky. Jsem přesvědčen, že tato podpora a obětavý přístup našich pracovníků k plnění úkolů ve ztížené situaci budou i nadále zárukou úspěšného pokračování činnosti Památníku Terezín.

PhDr. Jan Roubínek
ředitel Památníku Terezín

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

PAMÁTNÍK TEREZÍN A JEHO SLUŽBY NÁVŠTĚVNÍKŮM

1 Objekty a areály spravované Památkem Terezín představují ojedinělý muzejní komplex, který je každoročně cílem statisíců lidí. Zahrnuje i vynikající ukázky vrcholného fortifikačního inženýrství z konce 18. století, které budí zájem četných návštěvníků. Naprostá většina z nich však přijíždí proto, aby se seznámila s místy, která jsou spojena s utrpením či smrtí více než dvou set tisíc lidí, zavlčených v době druhé světové války z mnoha zemí do represivních zařízení v Terezíně a nedalekých Litoměřicích.

2 Dějiny terezínského ghetta přibližuje především stálá expozice Muzea ghetta, jež se nachází v budově bývalé městské školy. Na ni navazují četné další expozice, které jsou umístěny v bývalých Magdeburských kasárnách, v krematoriu na Židovském hřbitově a v bývalé Ústřední márnici ghetta. Dalšími pietními místy jsou modlitebna z doby ghetta v Dlouhé ulici, Obřadní místnosti a Kolumbárium ghetta a pietní místo na břehu Ohře.

3 V areálu Malé pevnosti, která je od města Terezín vzdálena necelý jeden kilometr, je kromě objektů, které sloužily policejní věznici gestapa, možno navštívit řadu stálých a dočasných expozic a rovněž Národní hřbitov nacházející se v jejím předpolí. Tento areál představuje největší pohřebiště obětí nacistické okupace na území

České republiky. Z tohoto důvodu je proto každoročně místem konání ústředních vzpomínkových shromáždění na památku obětí nacistických represí.

4 Ve správě Památníku Terezín je rovněž objekt bývalého krematoria koncentračního tábora v Litoměřicích s přílehlým areálem, jakož i prostor u vstupu do bývalého vápencového dolu, kde vězni tohoto tábora svou otrockou prací budovali dvě továrny určené pro válečnou výrobu nacistického Německa. Podzemní prostory samotné jsou však vzhledem k hrozícímu nebezpečí sesuvu horniny návštěvníkům nepřístupné. Zájemci o historii tábora a výstavby podzemních továren však mohou zhlédnout stálou výstavu věnovanou této problematice, jež je umístěna v bývalém III. dvoře Malé pevnosti.

Areály bývalého ghetta a policejní věznice gestapa v Malé pevnosti si mohou návštěvníci Památníku Terezín prohlédnout s odborným výkladem. Po předchozí objednávce lze s průvodcem navštívit i krematorium bývalého koncentračního tábora v Litoměřicích.

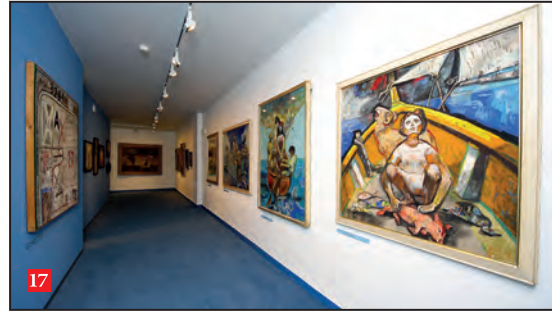
Pro orientaci zájemců o návštěvu Památníku Terezín uvádíme celkový přehled jeho stálých expozic:

- 5 Terezín v „konečném řešení židovské otázky“ 1941–1945 – expozice v Muzeu ghetta
- 6 Úmrtnost a pohřbívání v ghettu Terezín – expozice v krematoriu na Židovském hřbitově
- 7 Ústřední márnice a pohřební obřady v ghettu – expozice v bývalé Ústřední márnici ghetta
- 8 Rekonstrukce vězeňské ubikace z doby ghetta – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách
- 9 Hudba v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách
- 10 Výtvarné umění v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách
- 11 Literární tvorba v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách
- 12 Divadlo v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách
- 13 Pravda a lež. Filmování v terezínském ghettu – expozice v bývalých Magdeburských kasárnách
- 14 Replika „mansardy“ vězňů terezínského ghetta – expozice v Dlouhé ulici 17
- 15 Terezínské transporty. Deportace Židů do Terezína a transporty z terezínského ghetta do míst vyhlazování a otrocké práce – expozice v domku bývalé městské váhy v Terezíně
- 16 Malá pevnost Terezín 1940–1945 – expozice v Muzeu Malé pevnosti
- 17 Výtvarná expozice Památníku Terezín – expozice v Muzeu Malé pevnosti
- 18 Koncentrační tábor Litoměřice 1944–1945 – expozice ve III. dvoře Malé pevnosti
- 19 Internační tábor pro Němce. Malá pevnost Terezín 1945–1948 – expozice ve IV. dvoře Malé pevnosti
- 20 Milada Horáková 1901–1950 – expozice v Pamětní síni Malé pevnosti
- 21 Vězeňská prádelna – expozice ve III. dvoře Malé pevnosti

Návštěvníci mohou každoročně zhlédnout rovněž řadu krátkodobých výstav umístěných v různých objektech Památníku Terezín.

Badatelé mohou využívat služeb dokumentačního a sbírkového oddělení, odborné knihovny, jakož i vyhledávačů na webových stránkách Památníku Terezín (www.pamatnik-terezin.cz).

Pracovníci Památníku Terezín poskytují odborné konzultace o otázkách rasové a politické perzekuce v letech nacistické okupace a informace o osudech vězňů represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích.

STATISTIKA NÁVŠTĚVNOSTI

NÁVŠTĚVNOST PAMÁTNÍKU TEREZÍN V ROCE 2021

Měsíc	Návštěvnost celkem	Cizinci	Mládež cizinci	Občané ČR	Mládež ČR
Leden	--	--	--	--	--
Únor	--	--	--	--	--
Březen	--	--	--	--	--
Duben	--	--	--	--	--
Květen	1 904	67	27	1 837	448
Červen	7 258	496	213	6 762	3 802
Červenec	15 232	2 454	767	12 778	3 947
Srpen	17 242	5 041	1 350	12 201	3 779
Září	10 847	4 309	1 442	6 538	2 157
Říjen	12 665	5 648	1 738	7 017	3 322
Listopad	6 391	3 198	942	3 193	1 843
Prosinec	3 959	2 411	600	1 548	696
ROK 2021	75 498	23 624	7 081	51 874	19 994
Rok 2020	73 720	31 922	13 314	41 798	14 059
Rozdíl	+ 1 778	- 8 298	- 6 233	+ 10 076	+ 5 935

NÁVŠTĚVNOST V MALÉ PEVNOSTI V ROCE 2021

Měsíc	Návštěvnost celkem	Cizinci	Mládež cizinci	Občané ČR	Mládež ČR
Leden	--	--	--	--	--
Únor	--	--	--	--	--
Březen	--	--	--	--	--
Duben	--	--	--	--	--
Květen	1 722	44	5	1 676	95
Červen	6 268	445	184	5 823	2 849
Červenec	12 574	1 904	356	10 670	879
Srpen	14 465	3 458	560	11 007	1 015
Září	8 921	3 366	1 206	5 555	1 306
Říjen	10 160	4 247	1 003	5 913	1 985
Listopad	5 113	2 608	775	2 505	1 398
Prosinec	3 177	2 071	391	1 106	419
ROK 2021	62 400	18 143	4 460	44 257	9 946
Rok 2020	65 531	27 475	9 892	38 056	5 171
Rozdíl	- 3 131	- 9 332	- 5 432	+ 6 201	+ 4 775

NÁVŠTĚVNOST V MUZEU GHETTA V ROCE 2021

Měsíc	Návštěvnost celkem	Cizinci	Mládež cizinci	Občané ČR	Mládež ČR
Leden	--	--	--	--	--
Únor	--	--	--	--	--
Březen	--	--	--	--	--
Duben	--	--	--	--	--
Květen	424	--	--	424	47
Červen	1 921	--	--	1 921	1 200
Červenec	4 197	434	63	3 763	423
Srpen	5 519	1 850	284	3 669	462
Září	4 310	1 851	441	2 459	953
Říjen	5 008	2 183	391	2 825	1 461
Listopad	3 285	1 576	552	1 709	1 107
Prosinec	1 789	1 052	178	739	408
ROK 2021	26 453	8 946	1 909	17 507	6 061
Rok 2020	29 038	15 736	5 195	13 302	3 228
Rozdíl	- 2 585	- 6 790	- 3 286	+ 4 205	+ 2 833

NÁVŠTĚVNOST V BÝVALÝCH MAGDEBURSKÝCH KASÁRNÁCH V ROCE 2021

Měsíc	Návštěvnost celkem	Cizinci	Mládež cizinci	Občané ČR	Mládež ČR
Leden	--	--	--	--	--
Únor	--	--	--	--	--
Březen	--	--	--	--	--
Duben	--	--	--	--	--
Květen	67	--	--	67	1
Červen	820	--	--	820	515
Červenec	1 026	143	24	883	86
Srpen	2 284	882	113	1 462	177
Září	2 438	896	180	1 542	507
Říjen	3 064	1 255	222	1 809	953
Listopad	2 338	1 024	328	1 314	920
Prosinec	1 501	983	175	518	270
ROK 2021	13 538	5 123	1 042	8 415	3 429
Rok 2020	12 131	7 443	2 335	4 688	1 464
Rozdíl	+ 1 407	- 2 320	- 1 293	+ 3 727	+ 1 965

PŘEHLED USPOŘÁDANÝCH AKCÍ A VÝSTAV. PROPAGAČNĚ ORGANIZAČNÍ A EDIČNÍ ČINNOST

PŘEHLED HLAVNÍCH AKCÍ ORGANIZOVANÝCH PAMÁTNÍKEM TEREZÍN V ROCE 2021

- 22 Dne 8. února proběhla v předsálí kina Malé pevnosti vzpomínková akce *Pocta Bedrníkovi aneb modrá krev v protinacistickém odboji*. Památník Terezín, Ústav pro studium totalitních režimů a Plzeňská filharmonie jí společně připomenuly mimořádnou osobnost veřejného dění v předmnichovské republice a významného činitele protinacistické rezistence Zdeňka Bořka-Dohalského v místech, kde jeho život předčasně vyhasl. Životní příběh Zdeňka Bořka-Dohalského přiblížil historik a ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů Zdeněk Hazdra, hudební část programu provedlo komorní trio Plzeňské filharmonie ve složení Jana Pavlíčková (flétna), Lukáš Pavlíček (hoboj) a ředitelka Plzeňské filharmonie Lenka Kavalová (violoncello). Záštitu nad konáním akce převzali: Ladislav Chlupáč – senátor Senátu Parlamentu České republiky za Litoměřicko a Slánsko a starosta města Litoměřice, Martin Baxa – poslanec Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a primátor města Plzeň, a dále Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Akce byla vysílána on-line na YouTube kanálu Památníku Terezín.
- Pietní akce *Jom ha-šoa ve ha-gvura* (Den šoa a hrdinství), tradiční veřejné čtení obětí šoa, plánované na 8. dubna, se z důvodů epidemie onemocnění Covid-19 tentokrát v Terezíně neuskutečnilo. Zástupci Památníku Terezín se však zúčastnili on-line veřejného čtení pořádaného Institutem Tereziánské iniciativy.
- Dne 25. června se konala vzpomínková akce u příležitosti výročí popravy Milady Horákové a *Dne památky obětí komunismu*.
- 23 Dne 29. srpna proběhla na Židovském hřbitově tryzna *Kever Avot* za oběti nacistické genocidy Židů v českých zemích.
- 24 Vzpomínková akce *Tereziánská tryzna*, která byla kvůli pandemii nemoci Covid-19 přesunuta z tradičního květnového termínu na 5. září, proběhla na Národním hřbitově za účasti zástupců Senátu Parlamentu České republiky, Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, vlády České republiky, zastupitelských úřadů mnoha zemí a dalších hostů. Hlavní projev přednesl předseda Ústavního soudu České republiky Pavel Rychetský.
- U příležitosti konání výstavy *Pevnost 1980* proběhl dne 13. října za účasti ředitele Památníku Terezín Jana Roubínka seminář o totalitarismu, pořádaný Knihovnou Václava Havla v Praze ve spolupráci s Florida International University, USA.
- 25 U příležitosti 80. výročí vzniku tereziánského ghetta uspořádal Památník Terezín ve dnech 1.–2. listopadu mezinárodní vědeckou konferenci *Tereziánské ghetto*

a policejní věznice Terezín v represivním systému okupační moci (1940–1945).

- 26 Nejvýznamnější akcí konanou u příležitosti 80. výročí terezínského ghetta se stalo dne 4. listopadu setkání jeho bývalých vězňů. Součástí programu bylo představení dětské opery *Brundibár* v podání dětí z Dismanova rozhlasového dětského souboru.
- 27 Akce připomínající 80. výročí vzniku terezínského ghetta uzavřel dne 24. listopadu *Pochod živých*. Několik set jeho účastníků si na shromáždění před nádražím v Bohušovicích nad Ohří připomenulo hlavní etapy vývoje ghetta. Poté následoval symbolický pochod se zapálenými svíčkami po trase, kterou přesně o osmdesát let dříve prošel první transport (s označením Ak I) směřující do vznikajícího ghetta. Pochod zakončilo pietní shromáždění u pamětní desky umístěné u zbytku železniční vlečky v Terezíně.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY V ROCE 2021

- Dne 15. července navštívil Památník Terezín nový francouzský velvyslanec v České republice J. E. Alexis Dutertre, kterého doprovázel ředitel Francouzského institutu a kulturní rada francouzského velvyslanectví v České republice Luc Lévy.
- Dne 16. července navštívil Památník Terezín izraelský velvyslanec J. E. Daniel Meron s chotí u příležitosti zakončení své diplomatické mise.
- Dne 23. srpna navštívil Památník Terezín velvyslanec Indické republiky J. E. Hemant Kotalwar.
- Dne 26. srpna navštívila Památník Terezín nová velvyslankyně Republiky Rakousko Bettina Kirnbauer.
- Dne 14. září navštívila Památník Terezín delegace Svobodného státu Sasko, kterou vedl vládní zmocněnec pro židovské záležitosti Thomas Feist.
- 20. září zavítala do Památníku Terezín zástupkyně velvyslance Velké Británie paní Lucy Hugnes.
- Dne 22. září navštívil Památník Terezín argentinský velvyslanec Roberto Alejandro Salária.
- Dne 3. listopadu navštívil Památník Terezín turecký velvyslanec Egemen Bagis.
- Dne 30. listopadu navštívila Památník Terezín paní Tami Kinberg, ředitelka památníku Beit Terezín v Izraeli.

PŘEHLED VÝSTAV

USPOŘÁDANÝCH PAMÁTNÍKEM TEREZÍN V ROCE 2021

- Poslední dny věznění a první dny svobody. Výstava k 75. výročí osvobození nacistických represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích* – dokumentární výstava. Pokračování z roku 2020;
- Uloupené umění* – dokumentární výstava zapůjčená Centrem pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí druhé světové války v Praze. Pokračování z roku 2020;
- Vladimír Nosek* – výtvarná výstava. Z důvodu pandemie nemoci Covid-19 proběhla vernisáž výstavy on-line;
- Mark Podwal, Kadiš pro Dąbrowu Białostockou* – výtvarná výstava. Z důvodu pandemie přesunuta z roku 2020;
- Pevnost 1980* – výtvarná výstava. Autoři: *Jiří Sozanský, Ivan Bukovský, Petr Kovář, Zdeněk Beran, Lubomír Janečka, Oldřich Kulháněk a Ivan Dolejšek*. Z důvodu pandemie byla výstava přesunuta z roku 2020;
- Loretta Lau* – obrazová instalace *Cela* a umělecká performance v rámci vernisáže výstavy *Pevnost 1980*;
- Když je třeba pomoci...* – výstava z prací zaslaných do XXV. ročníku výtvarné soutěže mládeže *Memoriál Hany Greenfieldové*;

- Pasy pro život* – dokumentární výstava zapůjčená Institutem Pileckého ve Varšavě;
- Miroslav Vavřín, Mezi životem a smrtí* – výstava fotografií;
- Děvčata z pokoje 28* – dokumentární výstava;
- Terezín v srdci* – výtvarná výstava z prací studentů Střední školy obchodu a služeb v Teplicích;
- Migrace a humanitární pomoc v Evropě (1919–1949)* – dokumentární výstava mezinárodního sdružení MIGRAID.

PUTOVNÍ VÝSTAVY

Z důvodu pandemie nemoci Covid-19 byla v roce 2021 zapůjčena pouze výtvarná výstava *Helga Hošková, Maluj, co vidíš* Muzeu romské kultury v Brně, které ji vystavilo v Památníku holokaustu Romů v Hodoníně u Kunštátu (8. 4. – 7. 11.).

VZTAHY K VEŘEJNOSTI

- Byly vydávány tiskové zprávy k nejdůležitějším událostem a následně pak zprostředkovávány lokálním i celorepublikovým médiím, místním informačním centřům, partnerským organizacím a institucím podobné povahy.
- Probíhala prezentace Památníku Terezín na stránkách odborných periodik a dalších tiskovin v oblasti cestovního ruchu, tištěných i elektronických.
- Pokračovala spolupráce s agenturou Czechtourism na celostátní úrovni a s přesahem za hranice ČR (Česká centra v zahraničí).
- O pomoc s propagací v Německu byl požádán sousední Svobodný stát Sasko.
- Pokračovala spolupráce s odborem regionálního rozvoje Krajského úřadu Ústeckého kraje.
- Pokračovala spolupráce s informačními středisky a centry cestovního ruchu přílehlých obcí na místní úrovni.
- V rámci řádného členství pokračovala spolupráce s Asociací muzeí a galerií, Asociací cestovních kanceláří České republiky, Asociací českých cestovních kanceláří a agentur.
- Pokračovala spolupráce s Asociací průvodců České republiky v rámci přidruženého členství.
- Veletrhy cestovního ruchu v Praze a v Brně byly nejprve z důvodu pandemie nemoci Covid-19 přesunuty na jiný termín a posléze zcela zrušeny, takže prezentace na nich nebyla možná.
- Byla zpracována virtuální prohlídka objektů Památníku Terezín.
- Pravidelně probíhala aktualizace webové prezentace a profilů na sociálních sítích Facebook a Instagram.
- V rámci připomínání 80. výročí založení ghetta v Terezíně byl ve spolupráci s dalšími institucemi (Židovské muzeum v Praze, Památník ticha, Nadační fond obě-

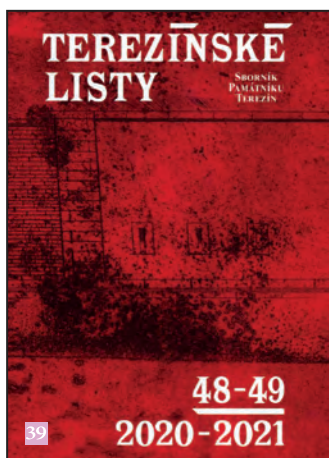
tem holocaustu, Národní divadlo, Nadační fond Věčná naděje, Masarykova univerzita v Brně) připraven společný program akcí. Památník Terezín získal pro tento projekt také mediální partnerství České televize. Po dobu čtrnácti dnů byl na přelomu října a listopadu v České televizi vysílán spot věnovaný tomuto výročí.

- Z různých akcí Památníku Terezín se pořizovaly videozáznamy, které jsou pak k dispozici na vlastním YouTube kanálu. Vybrané akce byly vysílány on-line (např. *Pocta Bedrníkovi*, zahájení výstavy *Pevnost 1980* či Setkání bývalých vězňů u příležitosti 80. výročí vzniku terezínského ghetta) s cizojazyčnými titulky či simultánním překladem v případě významného přesahu akce do zahraničí.

PRŮVODCOVSKÁ ČINNOST

Vzhledem k pandemii nemoci Covid-19 byla sezóna obtížná. Téměř pět měsíců byl Památník Terezín uzavřen a zaměstnanci, kteří běžně pracují v návštěvnickém režimu, působili, pokud to bylo jen trochu možné, v provozu náhradním. V případě průvodců se jednalo především o zajišťování virtuálních prohlídek. Do této činnosti se spolu s průvodci zapojovali také pracovníci vzdělávacího oddělení, kteří nabízeli prohlídky pro žáky a studenty.

- Tým průvodců byl z důvodu snížené návštěvnosti dočasně snížen o pracovníky v důchodovém věku.
- Byl obměněn a doplněn tým kustodů příležitostných výstav a stálých expozic.
- Průvodci, kustodi, prodejci vstupenek, kontroloři vstupenek, promítači a prodáváči upomínkových předmětů absolvovali teoretické i praktické školení o bezpečnosti a ochraně tzv. měkkých cílů.
- Byl zajištěn náslech průvodců v jednotlivých expozicích Památníku Terezín při vzorových výkladech v různých jazycích.
- Ve spolupráci s městem Terezín byla rozšířena mobilní aplikace SmartGuide.

EDIČNÍ ČINNOST

- Průběžně byl prováděn dotisk průvodců v cizích jazycích.
- 38 Byla vydána *Výroční zpráva Památníku Terezín za rok 2020* v českém a anglickém jazyce.
- 39 Bylo vydáno dvojčíslo *Terezínských listů* č. 48–49/2020–2021.
- Byla vydána čtyři čísla elektronického čtvrtletníku *Zpravodaj. Vzdělávací a informační bulletin Památníku Terezín*.
- 40 Byla vytištěna skládačka k 80. výročí vzniku terezínského ghetta, zahrnující přehled všech vlastních vzpomínkových akcí, jakož i akcí pořádaných k tomuto výročí partnerskými institucemi a organizacemi.

NAPLŇOVÁNÍ FUNKCE POSKYTOVATELE STANDARDIZOVANÝCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB

Památník Terezín má zpracovány „Směrnice o poskytování standardizovaných veřejných služeb“, ve kterých se uvádí:

- Pro daný rok je vždy příkazem ředitele Památníku Terezín stanoveno vstupné do objektů Památníku. Příkaz zahrnuje všechny druhy vstupného a také podmínky pro poskytnutí slevy. Ceník je zveřejněn u všech pokladen a na webových stránkách Památníku Terezín.
- V rámci odstraňování bariér znemožňujících užívání služeb osobám s omezenou schopností pohybu a orientace existuje do většiny expozic bezbariérový vstup. Zřizování bezbariérových vstupů do dalších objektů Památníku bude pokračovat v závislosti na finančních a technických možnostech.
- Objekty Památníku Terezín jsou přístupny celoročně v doprovodu průvodců i individuálně v návštěvní době, která je určena následovně:

Malá pevnost

Zimní čas – denně 8:00 – 16:30

Letní čas – denně 8:00 – 18:00

Muzeum ghetta a Magdeburská kasárna

Zimní čas – denně 9:00 – 17:30

Letní čas – denně 9:00 – 18:00

Kolumbárium, Obřadní místnosti a Ústřední márnice ghetta

Zimní čas – denně 9:00 – 17:00

Letní čas – denně 9:00 – 18:00

Krematorium

Zimní čas – denně 10:00 – 16:00

Letní čas – denně 10:00 – 18:00

v sobotu zavřeno

Modlitebna z doby terezínského ghetta a replika mansardy, bývalý vážní domek

Zimní čas – denně 9:00 – 17:30

Letní čas – denně 9:00 – 18:00

Všechny objekty jsou uzavřeny ve dnech 24.–26. 12. a 1.1.

Otevírací doba se mění na letní a zimní v den změny času na letní a zpět (říjen a březen).

Návštěvní doba je veřejně oznámena ve všech objektech Památníku Terezín a na jeho webových stránkách.

Dny volných vstupů

Dle usnesení vlády České republiky č. 96/2014 a v rámci plnění Profilových úkolů stanovených Ministerstvem kultury České republiky bude Památník Terezín poskytovat svým návštěvníkům následující volné vstupy.

Volný vstup do následujících vybraných objektů a expozic:

Krematorium na Židovském hřbitově, Modlitebna z doby ghetta a replika mansardy, Ústřední márnice, Obřadní místnosti a Kolumbárium, přístupy k e-kioskům a bývalému domku městské váhy se stálou expozicí *Terezínské transporty. Deportace Židů do Terezína a transporty z terezínského ghetta do míst vyhlazování a otrocké práce.*

Volný vstup do výše uvedených objektů a expozic je v těchto dnech:

1. června

28. září

28. října

Volný vstup do všech objektů Památníku Terezín:

27. ledna u příležitosti *Dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti.*

Třetí květnovou neděli u příležitosti konání *Terezínské tryzny.*

Informace o Památníku Terezín a jeho činnosti za uplynulý rok jsou zveřejňovány ve výroční zprávě, která je distribuována a zároveň zveřejněna na webových

stránkách. Na těchto stránkách je zveřejněn také výstavní program a termíny akcí, které v průběhu roku tato organizace pořádá.

- Fondy dokumentačního a sbírkového oddělení jsou dle platných směrnic a po předchozí domluvě přístupny pro badatele.

VNĚJŠÍ KONTAKTY A SPOLUPRÁCE

Omezení vyplývající ze situace vzniklé pandemií nemoci Covid-19 se nevyhnula ani jedné z nejvýznamnějších oblastí činnosti Památníku Terezín, kterou představuje udržování a další rozvoj kontaktů a spolupráce s bývalými vězni, organizacemi a institucemi doma i v zahraničí. Jejich hlavním posláním je připomínání historie represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích a rozvoj jejich dalšího výzkumu. Důležitost těchto aktivit je zdůrazněna skutečností, že uvedenými represivními zařízeními prošli v letech druhé světové války občané celkem třiceti zemí a jedná se tedy o místa, jejichž historie má i velký mezinárodní význam.

Navzdory nezbytným omezením a při respektování nutnosti přísného dodržování protiepidemických opatření pokračovala spolupráce s bývalými vězni, které sdružuje Terezínská iniciativa, organizace bývalých vězňů terezínského ghetta, která vznikla na počátku devadesátých let minulého století, vzápětí po zahájení demokratických změn v naší zemi. Rostoucí průměrný věk členů této organizace zákonitě každým rokem zužuje počet těch z nich, kteří se ještě mohou aktivně podílet na vzdělávací činnosti Památníku Terezín, kde má jejich vystupování nezastupitelný význam. Besedy s pedagogy i mladými účastníky vzdělávacích programů, kterých se bývalí vězni účastní, mají vždy neobyčejný ohlas. Aktivity Terezínské iniciativy ale výrazným způsobem napomáhají činnosti Památníku Terezín i v dalších oblastech. Do její činnosti se také zapojují příslušníci druhé a třetí generace rodin přeživších. Je třeba připomenout i pokračující finanční podporu Terezínské iniciativy pro účastníky vzdělávacích programů Památníku Terezín, která řadě škol umožňuje vysílat skupiny žáků a studentů do Terezína i ze vzdálenějších míst. Ve vzdělávací činnosti se vzdělávací oddělení orientuje také na častější využívání záznamů vystoupení bývalých vězňů existujících jak v listinné podobě, tak především na audiovizuálních nosičích, která v budoucnu budou alespoň částečně nahrazovat živá vystoupení jejich autorů.

Spolupráce s domácími i zahraničními partnerskými organizacemi a institucemi pokračovala především v distanční podobě, což u zahraničních partnerů platilo téměř stoprocentně. Z domácích partnerů bylo i nadále na prvním místě Židovské muzeum v Praze, s nímž se tradičně rozvíjí spolupráce při výzkumu, výstavní a osvětové činnosti, jakož i ve vzdělávání. Dalšími významnými partnery byly Muzeum romské kultury v Brně, Památník Lidice, Národní archiv v Praze, Ústav pro studium totalitních režimů v Praze, Institut Terezínské iniciativy v Praze, Národní muzeum v Praze, Státní oblastní archiv v Litoměřicích a Státní okresní archiv Litoměřice se sídlem v Lovosicích.

Na poli mezinárodní spolupráce pokračovala s výše uvedenými omezeními spolupráce s partnerskými paměťovými institucemi, univerzitami, spolky a organizacemi, jakož i jednotlivými odborníky.

Spolupracujícími zahraničními institucemi nadále zůstávaly v Polsku Státní muzeum Auschwitz-Birkenau v Osvětimi, Státní muzeum v Majdanku a Muzeum Gross-Rosen v Rogoźnici, v Izraeli památníky Yad Vashem v Jeruzalémě a Beit Theresienstadt v Givat Haim Ichud, ve Spojených státech amerických United States Holocaust Memorial Museum ve Washingtonu, Museum of Jewish Heritage v New Yorku a University of South California Shoah Foundation Institute v Los Angeles, v Nizozemsku Anne Frank House v Amsterdamu, v Německu Památník Flossenbürg, Památník Buchenwald, Památník Dachau, Památník Sachsenhausen, Památník Ravensbrück a Dům konference ve Wannsee v Berlíně, v Rakousku Památník Mauthausen a Dokumentationsarchiv des österreichischen Widerstandes ve Vídni, v Norsku Památník Falstad, na Slovensku Muzeum SNP v Banské Bystrici, Dokumentační centrum holokaustu v Bratislavě, Muzeum židovské kultury v Bratislavě a Muzeum holokaustu v Seredi.

Jen distančně pokračovala spolupráce se spolky přátel a podporovatelů Terezína, které působí v německých spolkových zemích Sasko, Braniborsko a Dolní Sasko.

Rovněž účast zástupců Památníku Terezín na činnosti mezinárodních organizací, které se zabývají výzkumnými, muzejními a vzdělávacími aktivitami souvisejícími s připomínáním památky obětí nacistické rasové a politické perzekuce, probíhala obdobným způsobem, nebyla však přerušena. Nejvýznamnější z těchto organizací je International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA), která sdružuje již více než třicet zemí z celého světa. Pracovníci Památníku Terezín jsou členy delegace České republiky v IHRA a podílejí se na práci jejích odborných pracovních skupin (akademické a památníků). Další z nich je Mezinárodní organizace muzeí ICOM, kde zástupci Památníku Terezín působí ve výboru IC MEMO, který sdružuje zástupce památníků a muzeí zločinů proti lidskosti spáchaných státními režimy. Distančně se podílel Památník Terezín rovněž na činnosti Kuratoria bavorských památníků, v němž si zástupci paměťových institucí z Německa, ale i dalších zemí vyměňují informace a poznatky z výzkumné a muzejní práce, jakož i ze spolupráce s organizacemi bývalých vězňů.

V oblasti vzdělávání musely být zrušeny četné akce připravované v době před pandemií pro české pedagogy každoročně s partnerskými institucemi v Izraeli (památník Yad Vashem), Polsku (Státní muzeum Auschwitz-Birkenau v Osvětimi) a Německu (Dům konference ve Wannsee). Jedinou výjimku představoval seminář, který se podařilo uskutečnit v Památníku Ravensbrück v Německu.

Pokračovala spolupráce s německou organizací Aktion Sühnezeichen/Friedensdienste a rakouským spolkem Gedenkdienst, které již více než dvacet let do Památníku Terezín vysílají dobrovolníky, kteří se podílejí především na zajišťování vzdělávacích programů pro německy mluvící skupiny mládeže.

Po roční přestávce způsobené pandemií byla provedena kontrola stálé expozice České republiky v bývalém koncentračním táboře Auschwitz-Birkenau v Osvětimi, kterou Památník Terezín z pověření Ministerstva kultury České republiky vybudoval a spravuje.

VÝZKUMNÁ ČINNOST

Historické oddělení pokračovalo ve výzkumu činnosti nacistických represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích a ve zpřístupňování výsledků tohoto výzkumu veřejnosti. Na úseku dějin terezínského ghetta pokračoval výzkum problematiky struktury tzv. židovské samosprávy ghetta Terezín a dále výzkum počtu a příčin sebevražd Židů v Protektorátu Čechy a Morava. Proběhly hlavní práce k přípravě komentovaného vydání tzv. Mahlerova deníku. Byla doplňována databáze bývalých vězňů terezínského ghetta a rovněž tak databáze těch obětí holokaustu z českých zemí, které neprošly terezínským ghettem. Byla projednána podoba a struktura kalendária terezínského ghetta a rovněž technické možnosti jeho zpracování. U příležitosti 80. výročí vzniku terezínského ghetta uspořádal Památník Terezín ve dnech 1.–2. listopadu 2021 mezinárodní konferenci *Terezínské ghetto a policejní věznice Terezín v represivním systému okupační moci (1940–1945)*. Součástí programu se staly příspěvky původně plánovaného (6/2020) pracovního semináře k 80. výročí vzniku policejní věznice Terezín, který musel být v důsledku pandemie nemoci Covid-19 zrušen. Vzhledem k neutěšené epidemiologické situaci, která zkomplikovala osobní účast zejména zahraničních kolegů, Památník Terezín umožnil zájemcům sledovat jednání on-line, přičemž druhý den byl zajištěn simultánní překlad. Z celého jednání byl pořízen záznam.

K historii policejní věznice Terezín pokračoval výzkum vývoje ročních stavů vězňů policejní věznice Terezín. Nadále byla doplňována a rozšiřována databáze bývalých vězňů policejní věznice a pokračoval výzkum, jehož cílem je získání nových poznatků o okolnostech zatčení, věznění a dalších osudech vězňů v letech okupace. Pokračoval i výzkum problematiky cizích státních příslušníků v policejní věznici Terezín a výzkum týkající se poválečného posuzování a potrestání tzv. každodenní kolaborace i závažných zločinů spáchaných během okupace, činnost mimořádných lidových soudů a trestních nalézacích komisí. Byla diskutována podoba a struktura kalendária policejní věznice Terezín a zjištěny technické možnosti jeho zpracování. Byly započaty výchozí práce k realizaci nové expozice situované do prostor bývalé kantýny SS v Malé pevnosti Terezín. Tato rozsahem menší expozice návštěvníkům umožní nahlédnout do soukromého života dozorčího personálu policejní věznice. Současně byla zahájena příprava dokumentární výstavy k 75. výročí založení Památníku Terezín, která bude reflektovat zásadní okamžiky ve vývoji instituce v její novodobé historii po roce 1989 až do současnosti.

Výzkum koncentračního tábora Litoměřice se dlouhodobě soustředil především na doplňování databáze bývalých vězňů. Bylo pokračováno v přípravách pro vkládání souborů dokumentů (skenů) původní kartotéky koncentračního tábora Litoměřice do databáze.

V rámci procesu digitalizace pokračovaly přípravné práce k postupnému připojování příslušných souborů dokumentů (skenů) k jednotlivým záznamům v *Databázi politicky a rasově pronásledovaných osob*. Byly provedeny stěžejní práce na rozšíření databáze českých vězňů koncentračního tábora Buchenwald (1937–1945) a zahájeny přípravné práce k vytvoření nové databáze českých vězňů koncentračního tábora Flossenbürg (1938–1945). Proběhla také jednání o aktualizaci, doplnění a následném vložení databáze vězňů z českých zemí v koncentračním táboře Auschwitz-Birkenau (1940–1945) na web Památníku Terezín, jelikož tato databáze dosud existuje pouze v tištěné podobě.

V rámci příprav projektu *Muzeum ghetta Terezín* bylo dokončeno libreto plánovaných nových expozic pro Muzeum ghetta po nadcházející rekonstrukci a započaly scénaristické práce včetně navázání komunikace s příslušnými pamětovými institucemi v Čechách i v zahraničí o případných zápůjčkách sbírkových předmětů do nových expozic. Ve spolupráci s administrátorem soutěže Ing. arch. Igorem Kovačevičem byla připravena nezbytná dokumentace k vypsání soutěžního dialogu, který byl vyhlášen v závěru roku 2021. Do soutěže se přihlásilo 22 ateliérů, z nich tři zahraniční. Vzhledem k plánovanému uzavření Muzea ghetta během jeho rekonstrukce a realizace nových expozic (2023–2025) bylo rozhodnuto o instalaci expozice dočasné, která bude návštěvníky seznamovat s historií ghetta Terezín. K této expozici byl zpracován scénář a proběhla soutěž o architektonické řešení.

Pokračovala spoluúčast na činnosti mezinárodních organizací, ve kterých Památník Terezín reprezentuje Českou republiku (IC MEMO – sekce památníků a memoriálních muzeí při mezinárodní organizaci muzeí ICOM, IHRA – Mezinárodní sdružení pro vzdělávání, výzkum a připomínání holokaustu). Byl diskutován způsob prezentace činnosti Památníku Terezín během zasedání Generální konference ICOM, které se uskuteční ve dnech 20.–28. srpna 2022 v Praze a nabídne zahraničním účastníkům návštěvu regionálních muzejních a jiných institucí včetně Památníku Terezín.

Pracovníci historického oddělení se účastnili pracovních schůzek v rámci projektu EHRI-CZ, který naváže na spolupráci při vzniku evropské výzkumné infrastruktury EHRI (2010). Cílem projektu EHRI-CZ je shromáždit, propojit a zpřístupnit dokumenty a údaje týkající se holocaustu v českých zemích a vyvinout metody a prostředky, jak s těmito zdroji pracovat.

Pokračovala odborná a pedagogická spolupráce s Univerzitou J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a příležitostná spolupráce s Technickou univerzitou v Liberci. Pracovníci historického oddělení se účastnili vědeckých konferencí a seminářů, které v důsledku epidemiologických opatření probíhaly zpravidla on-line. Výsledky výzkumné činnosti byly veřejnosti zpřístupňovány nejen v publikacích a odborném tisku, ale také ve vzdělávací činnosti formou zajišťování on-line přednášek a besed pro pedagogy, studenty a žáky z domova i ze zahraničí.

Dvojčíslo ročenky *Terezínské listy* č. 48–49/2020–2021, na jehož redakci se his-

torické oddělení významně podílelo, bylo vydáno počátkem listopadu 2021. Na základě diskuse členů redakční rady Tereziánských listů byl snížen náklad z původních 600 na 450 ks a pro tisk byla zvolena úspornější, avšak stále velmi kvalitní varianta tzv. ofsetového papíru namísto doposud užívaného papíru křídového.

Pokračovalo průběžné zajišťování odborných konzultací pro badatele z domova i ze zahraničí a poskytování informací sdělovacím prostředkům i dalším zájemcům.

Byla zpracovávána potvrzení o věznění buď přímo pro bývalé vězně, nebo pro jejich rodinné příslušníky, úřady a soudy.

VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Památník Terežín se od roku 1993 věnuje vedle své muzejní, sbírkové a výzkumné činnosti také realizaci vzdělávacích projektů pro žáky a pedagogy z České republiky i ze zahraničí. Stejně jako v předchozím období, také v roce 2021 byly tyto aktivity negativně ovlivněny pandemií nemoci Covid-19.

V důsledku vládních protiepidemických opatření neprobíhaly až do začátku června prezenční semináře pro školní skupiny. Proto vzdělávací oddělení uskutečnilo v roce 2021 pouze 52 jednodenních a 17 vícedenních prezenčních seminářů pro školy z České republiky, celkem pro 2 296 osob. Podobně byla zasažena i organizace seminářů pro školní skupiny ze zahraničí, které jsou zajišťovány pod vedením odpovědných pracovníků vzdělávacího oddělení dobrovolníky vysílanými organizací Aktion Sühnezeichen/Friedensdienste z Německa a spolkem Gedenkdienst z Rakouska. Proběhlo pouze třináct seminářů (deset jednodenních a tři vícedenní pro celkem 346 osob). Pro srovnání uvedme statistiku obsazenosti prezenčních seminářů pro mládež před pandemií (rok 2019) a také v prvním roce jejího průběhu (rok 2020).

	2019		2020	
	Počet prezenčních seminářů pro mládež	Počet účastníků	Počet prezenčních seminářů pro mládež	Počet účastníků
Vícedenní – ČR	54	6 008	12	1 567
Jednodenní – ČR	101		34	
Vícedenní – zahraničí	24	924	1	241
Jednodenní – zahraničí	11		8	
Celkem	190	6 932	55	1 808

V době, kdy nemohly probíhat prezenční akce, se však stejně jako v závěru loňského roku vzdělávací oddělení soustředilo na provádění on-line výukových programů pro mládež, které byly v reakci na aktuální situaci nabídnuty školám v rámci distančního vzdělávání. Nabídka byla tvořena přednáškami, workshopy a virtuálními prohlídkami expozic Památníku Terežín v reálném čase, které byly doplněny obrazovými didaktickými materiály, dokumentárními projekcemi či video svědectvími pamětníků. Programy byly založeny na interaktivní komunikaci mezi lektory a žáky. Ve sledovaném období proběhlo celkem 286 on-line distančních programů pro základní a střední školy z České republiky, jež absolvovalo 7 523 účastníků, a osmnáct programů pro skupiny ze Spolkové republiky Německo, celkem 346 osob. Převážná většina (98 %) těchto webinářů proběhla od ledna do poloviny června, tedy v době nejpřísnějších protiepidemických restrikcí ovlivňujících standardní školní provoz,

jenž byl nahrazen distanční (on-line) výukou. Porovnáme-li počet účastníků on-line programů s počtem účastníků prezenčních seminářů probíhajících před pandemií, zjistíme, že jejich množství je nejen srovnatelné, ale v případě webinářů dokonce o přibližně sto osob vyšší. Jestliže sečteme počet účastníků prezenčních seminářů a on-line programů pro mládež konaných v roce 2021 (bez níže uvedených soutěží), jedná se celkem o 10 511 žáků, kteří mají v uvedeném roce zkušenost s účastí na alespoň jedné vzdělávací aktivitě Památníku Terežín, což je o 3 579 více než v roce 2019 a o 7 363 více než v roce 2020. On-line programy zůstaly v nabídce vzdělávacího oddělení v roce 2021 i po obnovení prezenční výuky a byly některými školami nadále využívány, byť v mnohem menší míře.

Ani struktura školení pro pedagogy z České republiky o přístupech k výuce o holokaustu, jež jsou pravidelně od roku 2000 organizována Památníkem Terežín za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a probíhají doma i v zahraničí v partnerské kooperaci s mnoha domácími i zahraničními institucemi, nebyla udržena ve standardní podobě. Původně bylo naplánováno konání seminářů prvního stupně (Praha/Terežín, Česká republika), druhého stupně s účastí zahraničních lektorů (Terežín, Česká republika), třetího stupně v Památníku Ravensbrück (Německo) a čtvrtého stupně v Yad Vashem (Jeruzalém, Izrael). Z důvodu organizačních komplikací způsobených pandemií byly uskutečněny pouze semináře prvního (v září) a třetího stupně (v říjnu). Vzhledem ke koncepci pedagogických školení, jejichž převážná část je tvořena workshopy s praktickými ukázkami výuky, nemohly neuskutečněné akce proběhnout v distanční on-line formě. Namísto nich však v závěru roku proběhl ve dvou termínech ministerstvem školství akreditovaný dvoudenní on-line webinář s názvem *Výuka o holokaustu*, v rámci něhož nevystoupili se svými příspěvky jen lektoři vzdělávacího oddělení Památníku Terežín, ale i ze Židovského muzea v Praze a společnosti Open Eye, která je servisní organizací USC Shoah Foundation – Institute for Visual History and Education (USA).

Ovšem v případě organizace XXVII. ročníku literární a XXV. ročníku výtvarné soutěže byl záměr bezezbytku naplněn. Téma soutěží tentokrát znělo *Když je třeba pomoci* a propojovalo současnou pandemickou zkušenost se situací v Terežíně v závěru druhé světové války, kdy v něm propukla epidemie skvrnitého tyfu. Účastníci se měli nadčasově zamyslet nad motivací dobrovolníků, kteří se rozhodnou nasadit své zdraví či dokonce život a pomáhat nemocným. Do soutěží bylo zasláno 252 prací mladých tvůrců z celé České republiky a úspěšně proběhlo slavnostní předání cen výhercům v Terežíně, ačkoliv muselo být kvůli pandemii přesunuto z června na září. Instalováno bylo také šest výstav sestavených z prací zaslanych do výtvarné soutěže nejen letos, ale také v minulých letech, které se konaly v Děčíně, Žluticích, Terežíně, Teplicích a Mostě.

Na ediční činnosti se vzdělávací oddělení podílelo přípravou čtyř čísel čtvrtletníku Památníku Terežín *Zpravodaj. Vzdělávací a informačního bulletin Památníku Terežín*, která však byla oproti praxi před pandemií Covid-19 z finančních důvodů

publikována pouze v elektronické verzi. Probíhala též práce na aktualizaci webu projektu *Za pomníčky*, jenž dokumentuje současný stav míst bývalých nacistických táborů a masových hrobů na území dnešní České republiky a shromažďování informací o tom, zda jsou v těchto místech instalovány pomníčky či pamětní desky. Projekt si klade za cíl rozšiřovat všeobecné povědomí (hlavně mládeže) o těchto místech tragédií a o dějích, které se na nich odehrávaly.

Pokračovalo též shromažďování podkladů v rámci projektu *Školákem ve válečných letech* a ve spolupráci s maďarskou organizací Zachor byla rozšířena mobilní aplikace USC Shoah Foundation – The Institute for Visual History and Education s názvem IWalk, a to o didaktický materiál (filmové výpovědi pamětníků, texty, fotografie apod.) s vazbou na bývalé terezínské ghetto, který je k volnému stažení pro všechny zájemce o jeho historii. Tento materiál je využíván také v rámci prezenčních programů vzdělávacího oddělení pro školní skupiny a pedagogy.

DOKUMENTACE A SBÍRKOVÝ FOND

Akviziční činnost Památníku Terezín je zaměřena na systematické doplňování jeho sbírkového fondu. Sbírkovým předmětům je věnována všestranná péče jak z hlediska odborného zpracování, tak jejich uložení a případného restaurování. Cílem této péče je umožnit využívání předmětů ze sbírky k badatelským, muzejním a výstavním účelům a jejich uchování pro příští generace.

DOKUMENTAČNÍ ODDĚLENÍ

Do podsbírkvy historicko-dokumentární spravované dokumentačním oddělením bylo v roce 2021 zapsáno šest přírůstkových čísel písemného materiálu zahrnujících 25 jednotlivých dokladů a jedno přírůstkové číslo fotografického materiálu, pod nímž je evidováno 89 fotografií. Jde například o vězeňskou korespondenci, dále o fotografie z pozůstalosti Jana Podrackého, architekta a malíře z Duchcova, popraveného v září 1943 v Berlíně-Plötzensee.

V systematické evidenci bylo zpracováno 181 inventárních čísel písemností a 48 inventárních čísel fotografického materiálu.

Do pomocného fotografického materiálu bylo zapsáno jedno přírůstkové číslo, pod nímž je evidován soubor krátkých amatérských filmů zachycujících různé události ze života pracovníků Památníku Terezín v letech 1976 a 1977. Autorem filmů je Jiří Malenínský, bývalý zaměstnanec Památníku Terezín. Do evidence nesbírkových písemností bylo zapsáno 25 přírůstkových čísel zahrnujících 58 jednotlivých dokumentů.

Při periodické inventarizaci bylo zkontrolováno 976 inventárních čísel sbírkových předmětů. Pod 86 inventárními čísly z uvedeného počtu jsou evidovány fotografie uložené ve fotoarchivu, pod zbývajících 890 inventárními čísly je evidován písemný materiál. Při inventuře nebyly zjištěny závažné nesrovnalosti. Na konzervaci bylo vybráno 111 inventárních čísel sbírkových předmětů nebo jejich částí.

Externími konzervátory byla zajištěna konzervace části písemností vybraných k ošetření při periodických inventarizacích v posledních letech a nových přírůstků, které konzervaci naléhavě vyžadovaly. Celkově bylo ošetřeno 1 273 listů písemných materiálů, 13 kusů desek a 32 obálek. Dohromady se jednalo o 356 evidenčních čísel nebo jejich částí.

Archiv, i přes jeho dočasné uzavření, navštívilo dvanáct badatelů a tři zájemci o informace o věznění osob. Další žádosti o informace, případně o kopie fotografií nebo písemností byly vyřizovány elektronickou formou.

Dokumentátor pořídil 2 117 digitálních fotografií dokumentujících převážně činnost Památníku Terezín, tj. pietní akty, vernisáže, významné návštěvy a další.

Externím žadatelům bylo poskytnuto více než 1 350 skenů, odborným pracovníkům Památníku Tereziín více než jeden tisíc skenů.

V rámci digitalizace bylo zpracováno 98 inventárních čísel listinného materiálu a 2 787 inventárních čísel fotografického materiálu, do internetových databází nebyly z důvodu rekonstrukce webu Památníku Tereziín připojeny žádné nově pořízené skeny.

Celkem bylo pořízeno 5 036 skenů písemného materiálu a 5 816 skenů fotografického materiálu.

Probíhala pravidelná akviziční činnost za účelem rozšíření knihovního fondu o odbornou literaturu domácí i zahraniční provenience. Bylo zakoupeno celkem 169 titulů nových knih.

V rámci zlepšení ochrany knihovního fondu bylo přeznačeno a ochrannou knihovní folií obaleno více než dva tisíce svazků. V roce 2021 byl pořízen nový knihovní automatizovaný systém Tritius. V tomto knihovním systému bylo katalogizováno 169 titulů. Nadále probíhala katalogizace, archivace a distribuce periodik a denního tisku. Bylo zajištěno přidělení tří čísel v systému ISBN (International Standard Book Number).

SBÍRKOVÉ ODDĚLENÍ

Stejně jako v předešlém roce 2020 byla i v roce 2021 činnost oddělení nepříznivě ovlivněna epidemií nemoci Covid-19 (častá nepřítomnost pracovníků z důvodu nemoci a práce v režimu home office). Přesto se podařilo většinu naplánovaných úkolů splnit ve stanovených termínech.

Pracovníci oddělení pokračovali v aktivní akviziční činnosti zaměřené na získávání nových sbírkových předmětů. Sbíрку zhodnocovali zpracováváním nových přírůstků a doplňováním informací o sbírkových předmětech nabytých v minulosti. Další činnosti byly zaměřeny na zpřístupňování sbírkových předmětů veřejnosti a péči o jejich fyzický stav.

Do chronologické sbírkové evidence bylo zapsáno 27 přírůstkových čísel, z nichž velká část byla zpracována i v systematické evidenci. Převážně se jednalo o výtvarná díla zakoupená na podzim roku 2020 a během roku 2021, která vyžadovala před odborným zpracováním restaurátorské ošetření. Většina akvizic pochází z tereziínského ghetta, přičemž převládají díla malíře Otto Ungara. S finančním přispěním z programu ISO II/C bylo zakoupeno předválečné dílo významného tereziínského umělce Františka Petra Kiena. Získány byly také kresby Josefa Kyliése, který byl vězněn v policejní věznici v Malé pevnosti. Protiválečná tvorba byla rozšířena hlavně o díla Arnošta Paderlíka, Vladimíra Sychry a Františka Jiroudka. Do sbírky byla zařazena též dvě díla Jaroslava Krále. Část zakoupených děl bude využita v připravovaných výstavách.

Při předávací inventarizaci bylo zkontrolováno 318 inventárních čísel sbírkových

předmětů. Periodická inventarizace 1 468 sbírkových předmětů s inventárními čísly PT 12 501 – PT 14 000 začala koncem září. Vzhledem k plnění jiných prioritních úkolů však nebylo možné inventarizaci ukončit v předpokládaném termínu a její provedení bylo prodlouženo do 31. 1. 2022.

V dubnu 2021 započali pracovníci s digitalizací sbírkových předmětů v nově vzniklém digitalizačním centru v Dlouhé ulici. Prioritně byly digitalizovány nové akvizice a velkoformátová výtvarná díla. Vzhledem k četnosti využívání byla nově digitalizována i tzv. Heřmanova sbírka. Celkem vzniklo 4 416 skenů. Pracovník oddělení vyfotografoval třicet inventárních čísel trojrozměrných a ostatních sbírkových předmětů, které nelze skenovat (pořízeno bylo 162 fotografií). Dokumentátor zhotovil 617 fotografií (jednalo se hlavně o trojrozměrné předměty).

Sbírkové oddělení navštívilo sedm badatelů (pět tuzemských a dva zahraniční), dva z nich opakovaně. Většina dotazů badatelů a žadatelů o informace však byla i v tomto roce zodpovězena elektronickou formou. Na základě požadavků badatelů a písemných žádostí bylo poskytnuto 423 kopií, skenů či fotografií sbírkových předmětů ke studijním, vzdělávacím, výstavním a publikačním účelům. Při natáčení dokumentu byly využity tři originální předměty.

Nově bylo do zahraničí zapůjčeno osm inventárních čísel sbírkových předmětů (výstava v Karlsruhe a stálá expozice v Památníku Buchenwald). Vedle toho byl na výstavu v Brně zapůjčen jeden předmět z pomocného materiálu. Pokračovaly zápůjčky z minulých let v tuzemských i zahraničních institucích. Autentické sbírkové předměty byly poskytnuty na vzpomínkový pořad *Pocť Bedrníkovi* a na výstavu děl Marka Podwala, konané v Památníku Terezín.

Na začátku roku se pracovníci sbírkového oddělení podíleli na repasi expozice *Literární tvorba v terezínském ghettu* a následně připravovali podklady ke sbírkovým předmětům vybraným k zařazení do nových expozic v Muzeu ghetta. Koncem roku byla zahájena spolupráce na přípravě dočasné výstavy, která bude instalována na dvoře Magdeburských kasáren po dobu rekonstrukce budovy Muzea ghetta.

Během roku postupně započaly také práce na přípravě tří výstav připravovaných Památníkem Terezín na rok 2022. Jedná se o výtvarnou výstavu děl Jaroslava Krále, výstavu z přírůstků do sbírky v letech 2017–2021 a výtvarnou výstavu *Sedm v říjnu*. Na těchto výstavách budou představeny předměty ze sbírky Památníku Terezín doplněné o výpůjčky z jiných institucí a soukromých sbírek.

Pracovník oddělení se jako výkonný redaktor podílel na přípravě sborníku *Terezínské listy* č. 48–49.

V roce 2021 došlo k částečné obměně interních i externích členů „Poradního sboru ředitele Památníku Terezín pro sbírkotvornou činnost“ a pracovníci oddělení se podíleli na přípravě jeho zasedání, které se uskutečnilo v listopadu.

Nadále pokračovalo vyhledávání dědiců autorských práv k získání povolení k dalšímu užití děl (publikování, vystavování, poskytování kopií děl badatelům atd.) od vlastníků a dědiců autorských práv.

Interní restaurátorka papíru zrestaurovala deset inventárních čísel sbírkových předmětů. Jednalo se převážně o náročné restaurování nově získaných akvizic. Zkonzervováno bylo dalších osm sbírkových předmětů. Restaurátorka také pokračovala v práci na dezinfekci nálezů z Terezína (dokumenty z půd kasárenských budov a z domu v Komenského ulici).

HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST, DARY A PŘÍSPĚVKY

Památník Terežín ukončil hospodaření roku 2021 s vyrovnaným výsledkem díky zvýšenému příspěvku na provoz, poskytnutému z prostředků Ministerstva kultury České republiky. Celkové výnosy z prodeje služeb Památníku Terežín představují oproti roku 2019 pokles o 73,61 %, což znamená, že bylo dosaženo pouze 26,39 % výnosu z roku 2019. Bylo to způsobeno především uzavřením Památníku Terežín pro návštěvníky z důvodu pandemie nemoci Covid-19 od počátku roku až do 12. května. Z tohoto důvodu návštěvnost v roce 2021 ve srovnání s rokem 2019 dosáhla pouze 24,30 %. Oproti předchozím letům se dramaticky snížila především výpadkem turistů ze zahraničí, kteří za normálních podmínek představují až 80 % všech návštěvníků. Epidemiologická situace v České republice se tak promítla zejména do výnosu ze vstupného. Ostatní výnosy zůstaly víceméně na úrovni předchozích let. Hospodářský výsledek by tedy bez státní pomoci v podobě již zmíněného zvýšeného příspěvku na provoz zaznamenal ztrátu ve výši cca 32 milionů korun ve srovnání s rokem 2019.

Celkové náklady v roce 2021 byly oproti roku 2019 zvýšeny o 3,76 %, a to zejména v ostatních nákladech z činnosti a ve službách. Ke zvýšení ostatních nákladů z činnosti došlo z důvodu realizace projektu Revitalizace zeleně Památníku Terežín, kde celkové náklady v této nákladové položce činily 11 105 001,14 Kč. Ostatní náklady týkající se energií, oprav a dalších položek zůstaly v podstatě na úrovni předchozího období. V oblasti osobních nákladů došlo k nárůstu o 11,06 %.

VÝNOSY A NÁKLADY V ROCE 2021 V KČ

Výnosy:

výnosy z prodeje služeb.....	13 046 229,14 Kč
příspěvek Ministerstva kultury České republiky.....	100 899 515,00 Kč
využití rezervních fondů.....	607 296,74 Kč
ostatní příjmy.....	2 244 830,44 Kč
Výnosy celkem:.....	116 797 871,32 Kč

Náklady:

materiálové náklady a energie.....	8 986 424,76 Kč
osobní náklady.....	61 467 199,02 Kč
ostatní náklady (služby, opravy).....	46 344 247,54 Kč
Náklady celkem:.....	116 797 871,32 Kč

ROZVAHA (BALANCE)
Sestavená k 31. 12. 2021

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
BRUTTO	KOREKCE	NETTO				
	AKTIVA CELKEM		199 454 329,75	87 151 725,63	112 302 604,12	87 652 342,68
A.	Stálá aktiva		149 730 049,29	87 075 757,89	62 654 291,40	56 422 101,70
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		4 818 542,31	4 154 303,31	664 239,00	295 973,00
1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012				
2.	Software	013	1 211 309,80	547 070,80	664 239,00	295 973,00
3.	Ocenitelná práva	014				
4.	Povolenky na emise a preferenční limity	015				
5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	1 081 192,72	1 081 192,72		
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	2 526 039,79	2 526 039,79		
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041				
8.	Uspořádací účet tech. zhodnocení DNM	044				
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehm.majetek	051				
II.	Dlouhodobý hmotný majetek		44 911 506,98	82 921 454,58	61 990 052,40	56 126 128,70
1.	Pozemky	031	1 488 099,09		1 488 099,09	1 488 099,09
2.	Kulturní předměty	032	2 687 303,00		2 687 303,00	2 237 303,00
3.	Stavby	021	48 433 746,31	15 158 930,50	33 274 815,81	33 760 534,50
4.	Samostatné movité věci a soubory mov.věcí	022	38 523 447,29	33 336 126,67	5 187 320,62	5 781 640,47
5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	025	18 000,00	18 000,00		
6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	34 408 397,41	34 408 397,41		
7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029				
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	19 352 513,88		19 352 513,88	12 858 551,64
9.	Uspořádací účet tech. zhodnocení DHM	045				
10.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hm.majetek	052				
III.	Dlouhodobý finanční majetek					
1.	Majetkové účasti v osobách s rozhod. vlivem	061				
2.	Majetkové účasti v osobách s podst. vlivem	062				
3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	063				
4.	Půjčky osobám ve skupině	066				
5.	Jiné dlouhodobé půjčky	067				
6.	Termínované vklady dlouhodobé	068				
7.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069				
8.	Požizovaný dlouhodobý finanční majetek	043				
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý fin. majetek	053				
IV.	Dlouhodobé pohledávky					
1.	Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlouhodobé	462				
2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů	464				
3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465				
4.	Dlouhodobé pohledávky z ručení	466				
5.	Dlouh. pohledávky z nástrojů spolufin. ze zahr.	468				
6.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469				
B.	Oběžná aktiva		49 724 280,46	75 967,74	49 648 312,72	31 230 240,98
I.	Zásoby		9 805 682,31		9 805 682,31	10 031 514,11
1.	Pořízení materiálu	111				

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
BRUTTO	KOREKCE	NETTO				
2.	Materiál na skladě	112	622 727,32		622 727,32	741 203,11
3.	Materiál na cestě	119				
4.	Nedokončená výroba	121				
5.	Polotovary vlastní výroby	122				
6.	Výrobky	123				
7.	Pořízení zboží	131				
8.	Zboží na skladě	132	9 174 454,99		9 174 454,99	9 281 811,00
9.	Zboží na cestě	138				
10.	Ostatní zásoby	139	8 500,00		8 500,00	8 500,00
II.	Krátkodobé pohledávky		22 547 564,80	75 967,74	22 471 597,06	2 280 124,76
1.	Odběratelé	311	181 208,60	75 967,74	105 240,86	175 315,30
2.	Směnky k inkasu	312				
3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	313				
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	486 586,50		486 586,50	1 059 988,82
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	20 724,00		20 724,00	7 924,00
6.	Poskytnuté návratné fin. výpomoci krátkodobé	316				
7.	Krátkodobé pohledávky z postoupených úvěrů	317				
8.	Pohledávky z titulu daní a obdobných dávek	318				
9.	Pohledávky ze sdílených daní	319				
10.	Pohledávky za zaměstnanci	335	-			78,00
11.	Zúčtování s institucemi soc.zabezp. a zdrav.poj.	336				
12.	Daň z příjmů	341	235 724,00		235 724,00	235 724,00
13.	Jiné přímé daně	342				
14.	Daň z přidané hodnoty	343				
15.	Jiné daně a poplatky	344	4 450,00		4 450,00	2 356,00
16.	Nároky na dotace a ost.zúct. se st.rozpočtem	346				
17.	Pohledávky za rozpočtem ÚSC	348				
18.	Pohledávky za účastníky sdružení	351				
19.	Krátkodobé pohledávky z ručení	361				
20.	Pevné termínové operace a opce	363				
21.	Pohledávky z finančního zajištění	365				
22.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	367				
23.	Krátkodobé pohl. z nástrojů spolufin. ze zahr.	371				
24.	Poskytnuté zálohy na dotace	373				
25.	Náklady příštích období	381	751 263,55		751 263,55	798 198,64
26.	Příjmy příštích období	385	212 164,19		212 164,19	540,00
27.	Dohadné účty aktivní	388	20 655 443,96		20 655 443,96	-
28.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377				
III.	Příjmové účty rozpočtového hospodaření					
1.	Příjmový účet organizačních složek státu	222				
IV.	Krátkodobý finanční majetek		17 371 033,35		17 371 033,35	18 918 602,11
1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251				
2.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253				

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4	
			OBDOBÍ				MINULÉ
			BĚŽNÉ				
			BRUTTO	KOREKCE	NETTO		
3.	Jinné cenné papíry	256					
4.	Termínované vklady krátkodobé	244					
5.	Jiné běžné účty	245			-		
6.	Účty spravovaných prostředků	247					
7.	Souhrnné účty	248					
8.	Účty pro sdílení daní a pro dělenou správu	249					
9.	Běžný účet	241	15 694 981,01		15 694 981,01	17 274 724,01	
10.	Běžný účet FKSP	243	1 360 874,40		1 360 874,40	1 323 169,93	
11.	Základní běžný účet ÚSC	231					
12.	Běžné účty fondů ÚSC	236					
13.	Běžné účty státních fondů	224					
14.	Běžné účty fondů organizačních složek státu	225					
15.	Ceniny	263	-		-	1 321,00	
16.	Peníze na cestě	262					
17.	Pokladna	261	315 177,94		315 177,94	319 387,17	

pol.č.	Název položky	účet	1	2
			OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
	PASIVA CELKEM		112 302 604,12	87 652 342,68
C.	Vlastní kapitál		73 533 722,27	67 396 141,38
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky		64 960 144,61	59 175 943,91
1.	Jmění účetní jednotky	401	64 960 144,61	59 175 943,91
2.	Fond privatizace	402		
3.	Dotace na pořízení dlouhodobého majetku	403		
4.	Agregované příjmy a výdaje minulých let	404		
5.	Kurzové rozdíly	405		
6.	Oceňovací rozdíly při změně metody	406		
7.	Jiné oceňovací rozdíly	407		
8.	Opravy chyb minulých období	408		
II.	Fondy účetní jednotky		8 573 577,66	8 220 197,47
1.	Fond odměn	411	726 903,51	873 250,00
2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	412	1 485 473,80	1 426 452,79
3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	413	193 049,91	193 049,91
4.	Rezervní fond z ostatních titulů	414	2 234 562,70	2 323 533,41
5.	Fond reprodukce majetku, investiční fond	416	3 933 587,74	3 403 911,36
6.	Ostatní fondy	419		
III.	Výsledek hospodaření		-	-
1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	493		-
2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431	-	
3.	Nerozdělený zisk, neuhrzená ztráta minulých let	432		
D.	Cizí zdroje		38 768 881,85	20 256 201,30
I.	Výdajové účty rozpočtového hospodaření			
1.	Zvláštní výdajový účet	223		
II.	Rezervy			
1.	Rezervy	441		
III.	Dlouhodobé závazky		-	-
1.	Dlouhodobé úvěry	451		
2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452		
3.	Vydané dluhopisy	453		
4.	Závazky z pronájmu	454		
5.	Dlouhodobé přijaté zálohy	455		
6.	Dlouhodobé závazky z ručení	456		
7.	Dlouhodobé směnky k úhradě	457		
8.	Dlouhodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	458		
9.	Ostatní dlouhodobé závazky	459		
IV.	Krátkodobé závazky		38 768 881,85	20 256 201,30
1.	Krátkodobé úvěry	281		
2.	Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	282		
3.	Vydané krátkodobé dluhopisy	283		
4.	Jiné krátkodobé půjčky	289		
5.	Dodavatelé	321	4 629 431,54	2 325 549,79
6.	Směnky k úhradě	322		

pol.č.	Název položky	účet	1	2
			OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
7.	Závazky z dávek sociálního zabezpečení	323		
8.	Krátkodobé přijaté zálohy	324	30 000,00	30 000,00
9.	Závazky z dělené správy a kaucí	325		
10.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326		
11.	Přijaté zálohy daní	327		
12.	Závazky z výběru daní	328		
13.	Závazky ze sdílených daní	329		
14.	Zaměstnanci	331	277 609,00	293 830,00
15.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	3 152 037,00	2 772 037,00
16.	Sociální pojištění	336	1 266 621,00	1 251 539,00
17.	Zdravotní pojištění	337	551 157,00	542 416,00
18.	Daň z příjmů	341		
19.	Jiné přímé daně	342	280 144,00	507 296,00
20.	Daň z přidané hodnoty	343	1 447 754,42	131 269,76
21.	Jiné daně a poplatky	344		
22.	Závazky ke státnímu rozpočtu	347		
23.	Závazky k rozpočtům ÚSC	349		
24.	Závazky k účastníkům sdružení	352		
25.	Krátkodobé závazky z ručení	362		
26.	Pevné termínové operace a opce	363		
27.	Závazky z neukončených finančních operací	364		
28.	Závazky z finančního zajištění	366		
29.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	368		
30.	Krátkodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	372		
31.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	21 759 868,95	7 299 876,51
32.	Výdaje příštích období	383	1 407,00	3 042,22
33.	Výnosy příštích období	384	3 189 759,81	1 696 632,55
34.	Dohadné účty pasivní	389	1 910 832,13	3 148 923,47
35.	Ostatní krátkodobé závazky	378	272 260,00	253 789,00

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁT
sestavený k 31. 12. 2021

pol.č.	Název položky	účet	Hlavní činnost	
			BĚŽNÉ OBDOBÍ	MINULÉ OBDOBÍ
A.	NÁKLADY		116 797 871,32	107 074 897,55
I.	Náklady z činnosti		116 752 639,75	107 053 542,70
1.	Spotřeba materiálu	501	4 125 425,48	4 016 090,41
2.	Spotřeba energie	502	4 860 999,28	4 636 842,42
3.	Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	503		
4.	Prodané zboží	504	786 237,83	719 424,87
5.	Aktivace dlouhodobého majetku	506		
6.	Opravy a udržování	511	10 985 802,73	14 541 417,22
7.	Cestovné	512	81 055,80	116 504,31
8.	Náklady na reprezentaci	513	202 084,21	149 111,88
9.	Aktivace vnitroorganizačních služeb	516		-1 107,00
10.	Ostatní služby	518	15 590 365,89	13 886 976,30
11.	Mzdové náklady	521	45 271 710,00	44 574 718,00
12.	Zákonné sociální pojištění	524	15 169 904,00	14 917 489,00
13.	Jiné sociální pojištění	525	125 578,00	123 523,00
14.	Zákonné sociální náklady	527	2 257 568,64	1 919 720,71
15.	Jiné sociální náklady	528		
16.	Daň silniční	531	27 906,00	27 644,00
17.	Daň z nemovitosti	532	23 420,00	23 420,00
18.	Jiné daně a poplatky	538	24 614,00	22 231,78
19.	Vratky daní z nadměrných odpočtů	539		
20.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541		
21.	Jiné pokuty a penále	542		8 416,00
22.	Dary	543		
23.	Prodaný materiál	544		
24.	Manka a škody	547	556,80	
25.	Tvorba fondů	548		
26.	Odpisy dlouhodobého majetku	551	2 982 779,67	2 945 679,13
27.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného majetku	552		
28.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého hmotného majetku	553		
29.	Prodané pozemky	554		
30.	Tvorba a zúčtování rezerv	555		
31.	Tvorba a zúčtování opravných položek	556	-32 602,56	45 209,44
32.	Náklady z odepsaných pohledávek	557		
33.	Náklady z drobného dlouhodobého hm. a nehm. majetku	558	970 049,02	1 312 669,40
34.	Ostatní náklady z činnosti	549	13 299 184,96	3 067 561,83
II.	Finanční náklady		45 231,57	21 354,85
1.	Prodanné cenné papíry a podíly	561		
2.	Úroky	562		
3.	Kurzové ztráty	563	45 231,36	21 354,85
4.	Náklady na přecenění reálnou hodnotou	564		
5.	Ostatní finanční náklady	569	0,21	
III.	Náklady na nezpochybnitelné nároky na prostředky SR, rozpočtu ÚSC a SF		-	-
1.	Náklady na nároky na prostředky státního rozpočtu	571		
2.	Náklady na nároky na prostředky rozpočtů ÚSC	572		

pol.č.	Název položky	účet	Hlavní činnost	
			BĚŽNÉ OBDOBÍ	MINULÉ OBDOBÍ
3.	Náklady na nároky na prostředky státních fondů	573		
4.	Náklady na ostatní nároky	574		
IV.	Náklady ze sdílených daní		-	-
1.	Náklady ze sdílené daně z příjmů fyzických osob	581		
2.	Náklady ze sdílené daně z příjmů právnických osob	582		
3.	Náklady ze sdílené daně z přidané hodnoty	584		
4.	Náklady ze sdílených spotřebních daní	585		
5.	Náklady ze sdílených majetkových daní	586		
6.	Náklady ze sdílené silniční daně	588		
V.	Daň z příjmů		0,00	0,00
1.	Daň z příjmů	591	0,00	0,00
2.	Dodatečné odvody daně z příjmů	595		
B.	VÝNOSY		116 797 871,32	107 074 897,55
I.	Výnosy z činnosti		15 892 148,20	15 638 835,85
1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601		
2.	Výnosy z prodeje služeb	602	13 046 229,14	13 243 399,76
3.	Výnosy z pronájmu	603	471 310,57	246 223,24
4.	Výnosy z prodaného zboží	604	1 011 686,75	958 482,42
5.	Výnosy ze správních poplatků	605		
6.	Výnosy z místních poplatků	606		
7.	Výnosy ze soudních poplatků	607		
8.	Jiné výnosy z vlastních výrobků	609		
9.	Změna stavu nedokončené výroby	611		
10.	Změna stavu polotovarů	612		
11.	Změna stavu výrobků	613		
12.	Změna stavu ostatních zásob	614		
13.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641		
14.	Jiné pokuty a penále	642		
15.	Výnosy z odepsaných pohledávek	643		
16.	Výnosy z prodeje materiálu	644		
17.	Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku	645		
18.	Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků	646		
19.	Výnosy z prodeje pozemků	647		
20.	Čerpání fondů	648	607 296,74	703 184,67
21.	Ostatní výnosy z činnosti	649	755 625,00	487 545,76
II.	Finanční výnosy		6 208,12	5 469,78
1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	661		
2.	Úroky	662	-	-
3.	Kurzové zisky	663	6 208,12	5 469,37
4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664		
5.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	665		
6.	Ostatní finanční výnosy	669		0,41
III.	Výnosy z daní a poplatků		-	-
1.	Výnosy z daně z příjmů fyzických osob	631		
2.	Výnosy z daně z příjmů právnických osob	632		

pol.č.	Název položky	účet	Hlavní činnost	
			BĚŽNÉ OBDOBÍ	MINULÉ OBDOBÍ
3.	Výnosy ze sociálního pojištění	633		
4.	Výnosy z daně z přidané hodnoty	634		
5.	Výnosy ze spotřebních daní	635		
6.	Výnosy z majetkových daní	636		
7.	Výnosy z energetických daní	637		
8.	Výnosy ze silniční daně	638		
9.	Výnosy z ostatních daní a poplatků	639		
IV.	Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky SR, rozpočtů ÚSC a SF		100 899 515,00	91 430 591,92
1.	Výnosy z nároků na prostředky státního rozpočtu	671	100 899 515,00	91 430 591,92
2.	Výnosy z nároků na prostředky rozpočtů ÚSC	672		
3.	Výnosy z nároků na prostředky státních fondů	673		
4.	Výnosy z ostatních nároků	674		
V.	Výnosy ze sdílených daní		-	-
1.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů fyzických osob	681		
2.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů právnických osob	682		
3.	Výnosy ze sdílené daně z přidané hodnoty	684		
4.	Výnosy ze sdílených spotřebních daní	685		
5.	Výnosy ze sdílených majetkových daní	686		
6.	Výnosy ze sdílené silniční daně	688		
VI.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ			
1.	Výsledek hospodaření před zdaněním		-	0,00
4.	Výsledek hospodaření po zdanění		-	0,00

DARY A PŘÍSPĚVKY V ROCE 2021

Prostředky získané z darů a příspěvků v roce 2021 činily celkem 193 184,03 Kč.

Největšími částkami přispěli tito dárci:

- Patrick Mehr a Helen Epstein, USA
- Martin Junek, Česká republika
- Anna Sophia Zimniak, Německo
- Vratislav Brožek, Česká republika
- Lenka Bartošová, Česká republika
- Trong Huan, Česká republika
- Blanka Raclová, Česká republika
- Marek Šteigl, Česká republika

Menšími částkami přispěla řada dalších dárců, z nichž většina zůstala anonymními. Také jim všem náleží stejně jako výše jmenovaným naše upřímné poděkování.

Prostředky získané z darů a příspěvků byly využity pro následující účely:

dary na platy a ostatní osobní náklady Památníku Terežín	136 654,00 Kč
dary na činnost vzdělávacího oddělení	109 882,00 Kč
dary na soutěže vzdělávacího oddělení	35 618,74 Kč

TECHNICKÁ A STAVEBNÍ ČINNOST

Technické oddělení celoročně zabezpečuje údržbu a restaurování areálů a objektů bývalých represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích.

DALŠÍ ÚDRŽBOVÉ A TECHNICKÉ PRÁCE

- 41 42 Proběhla rekonstrukce domu čp. 121 v Terezíně a jeho přestavba na ubytovnu vzdělávacího oddělení. Stavba byla dokončena a zkolaudována.
- 43 Byla dokončena oprava střechy a krovů dílenského dvora v Malé pevnosti.
- 44 Byla provedena oprava střechy krematoria na Židovském hřbitově.

- Uskutečnila se oprava sociálních zařízení v kině v Malé pevnosti.
- Proběhla oprava původní kantýny v Malé pevnosti a zahájeny přípravy na zřízení nové expozice v jejím prostoru.
- Pokračovala oprava pomníků na Židovském hřbitově.
- Probíhaly práce na přípravě nového digitalizačního pracoviště.
- Byla zajištěna příprava projektové dokumentace k rozšíření kuchyně v bývalých Magdeburských kasárnách.
- Byly zahájeny práce na rekonstrukci objektu čp. 232 a jeho přeměně na pracoviště vzdělávacího oddělení.
- 45 Probíhala obnova zeleně v areálech Památníku Terezín, především výsadba nových stromů a další péstební opatření.
- Pokračovala realizace bezpečnostních opatření na ochranu Památníku Terezín jako „měkkého cíle“.
- 46 Byla zajišťována běžná údržba všech objektů a areálů Památníku Terezín.
- Probíhala běžná údržba zeleně ve všech areálech Památníku Terezín.
- Průběžně bylo zabezpečováno technické zajištění pietních, kulturních a vzdělávacích akcí, jakož i autodopravy a dalších logistických potřeb běžného provozu Památníku Terezín.

VÝHLED NA ROK 2022

- Konání *Terezínské tryzny* 15. května 2022.
- Konání dalších vzpomínkových akcí (*Jom ha-šoa ve ha-gvura*, výročí poslední popravy v Terezíně, *Kever Avot*).
- Konání akcí u příležitosti 75. výročí vzniku Památníku Terezín.
- Instalování deseti krátkodobých výtvarných a dokumentárních výstav.
- Pokračování výzkumu nacistických represivních zařízení v Terezíně a Litoměřicích.
- Pokračování digitalizace sbírkových předmětů Památníku Terezín a jejich zpřístupňování na webových stránkách.
- Doplnění databází bývalých vězňů.
- Vydání ročenky *Terezínské listy* č. 50.
- Vydávání čtvrtletníku *Zpravodaj. Vzdělávací a informační bulletin Památníku Terezín*.
- Pořádání seminářů pro pedagogy, studenty a žáky.
- Uspořádání XXVIII. ročníku literární a XXVI. ročníku výtvarné soutěže pro mládež, tentokrát na téma *Malovat a přežít*.
- Pokračování projektu dokumentace současného stavu míst bývalých nacistických táborů a hromadných hrobů v českých zemích nazvaného *Za pomníčky*.
- Pokračování badatelského projektu určeného žákům škol v České republice s názvem *Školákem ve válečných letech*, realizovaného ve spolupráci s dalšími institucemi.
- Rozšiřování mobilní aplikace IWalk ve spolupráci s USC Shoah Foundation – The Institute for Visual History and Education a maďarskou organizací Zachor – Holocaust Remembrance Foundation.
- Připomínka 80. výročí zahájení deportací z ghetta Terezín do Osvětimi.

PAMÁTNÍK TEREZÍN
Výroční zpráva za rok 2021

Vydal: Památník Terezín

Adresa redakce:

Památník Terezín

411 55 Terezín

Česká republika

Tel.: +420 416 782 225

E-mail: pamatnik@pamatnik-terezin.cz

Webové stránky: www.pamatnik-terezin.cz

Vychází jednou ročně vlastním nákladem.

Redakční uzávěrka této zprávy: 28. února 2022

ISBN 978-80-88052-26-5